

їх прояву, так звані небезпечні зони. Знаходження людини в небезпечній зоні є однією з умов виникнення пошкодження організму. При цьому небезпечний фактор (небезпека) повинен володіти достатньою енергією, щоб викликати пошкодження організму. Але в більшості випадків люди самі не надають належного значення прихованої небезпеки і знаходять собі шкоду. З розвитком людського суспільства до природних небезпекам безперервною низкою додавалися техногенні небезпеки, тобто народжені технікою. Научно-технічний прогрес, поряд з благами, приніс і незліченні лиха, як людині, так і навколишньому середовищу. Техногенні небезпеки можуть проявлятися у вигляді аварій технічних систем, пожеж, вибухів і інших важко передбачуваних подій. Потрапляючи в зону дії подібних екстремальних ситуацій, люди ризикують отримати травми різного ступеня тяжкості. Слід зауважити, що людина і сам є часто джерелом небезпеки. Своїми діями або бездіяльністю він може створити для себе і оточуючих реальну загрозу життю і здоров'ю. Небезпеки, створювані людиною, дуже різноманітні. Війни, соціальнополітичні конфлікти, злочини, проституція, наркоманія, СНІД, голод, злидні, безкультур'я – ці та інші пороки людського суспільства – соціальні небезпеки. Таким чином, небезпеки навколишнього світу умовно розділені на три чітко виділені групи: природні, техногенні і соціальні. Вчені прийшли до висновку, що який би діяльністю не займався людина, де б він не знаходився, завжди поруч з ним існують приховані сили, які представляють для нього загрозу. Це – потенційні, тобто можливі небезпеки (потенційний в перекладі з латинської означає «прихована сила»). Постійна наявність навколо нас потенційних небезпек зовсім не означає, що нещастя обов'язково відбудеться. Для цього необхідні певні умови. Ці умови називають причинами.

Висновки. Особливо складною політичною проблемою є завдання з розвитку громадського демократичного суспільства й наділення його найважливішими функціями, що дасть змогу зберегти життєздатність країни.

Список використаної літератури

1. Беляков Г.И. Безопасность жизнедеятельности. Охрана труда: Учебник для бакалавров / Г.И. Беляков 2012. - 547-548 с.
2. Карнаух Н.Н. Учебник по охране труда / Карнаух Н.Н. 2011. – С. 44–46. 3. Ефремова О.С. Охрана труда от А до Я / Ефремова О.С. 2009 – С.21–22.

ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ТА САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ ПРИ ВИГОТОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКОГО КОСТЮМА

*Охріменко Л.С.
м. Полтава*

Анотація. У статті звернено увагу на техніку безпеки та санітарно-гігієнічні вимоги при виготовленні українського костюма. Визначено основні вимоги щодо їх дотримання, а саме: загальні вимоги безпеки роботи з тканиною; вимоги безпеки перед початком та під час роботи з тканиною; під час роботи з голками, шпильками та ножицями; вимоги безпеки після завершення роботи та в аварійних ситуаціях; правила безпечної праці при розкроюванні деталей українського костюма; правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги під час виконання ручних та машинних швейних робіт; правила безпечної роботи електричною праскою.

Ключові слова: техніка безпеки, санітарно-гігієнічні вимоги, виготовлення українського костюма.

У процесі вивчення дисципліни «Історія українського костюма» студенти на лабораторних заняттях виготовляють основні компоненти українського костюма. Тому

для успішного й ефективного процесу навчання необхідно забезпечити належні умови для нормальної життєдіяльності студента, оптимального функціонування фізіологічних процесів, які є важливою передумовою психічної діяльності особистості. Зокрема, на заняттях під керівництвом викладача мають бути забезпечені відповідні санітарно-гігієнічні умови: оптимальний повітряний режим, достатнє освітлення, належний тепловий режим, чергування різних видів навчальної діяльності, відповідність меблів індивідуальним особливостям студентів.

Метою статті є характеристика основних вимог, щодо дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог при виготовленні українського костюма на лабораторних заняттях.

Правила техніки безпеки та санітарно гігієнічні вимоги розкрито у дослідженнях А. Гесевої, А. Цини, А. Хлопова, В. Зацарного, Г. Гогіташвілі [2], К. Ткачука [5], Р. Сабарни та інших.

Існує ряд вимог, щодо дотримання студентами техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог при виготовленні українського костюма, серед них – загальні вимоги безпеки роботи з тканиною: до роботи з тканиною допускаються студенти, які отримали інструктаж на робочому місці, опанували безпечні прийоми праці та засвоїли вимоги інструкції; робоче місце слід організувати так, щоб виключити будь-яку можливість травмування; працювати несправними інструментами заборонено.

Перед початком роботи з тканиною потрібно: одягнути спецодяг (халат чи фартух), зав'язати волосся косинкою чи стрічкою; приготувати робоче місце залежно від виду робіт (розкрій, ручна обробка); перевірити справність та гостроту ножиць [1].

Під час виконання роботи з тканиною не слід торкатися грудьми до краю столу; сильно нахилитися над столом; сидіти необхідно прямо; лікті повинні знаходитися на відстані 10 см від столу; ноги повинні опиратися на перекладину, підставку, – так працювати зручніше.

Щодо вимог безпеки під час роботи з голками і шпильками, то потрібно шити з наперстком; вушко голки повинно впирається у наперсток, а гострий кінець – виступати з пальців приблизно на чверть довжини голки; не встромляти голку в тканину чи свій одяг, зберігати голки і шпильки у певному місці (спеціальній коробочці, подушечці та ін.), не залишати їх на робочому місці (столі), у жодному разі не брати голки і шпильки; не використовувати голку замість шпильки; викрійку і тканину прикріплювати гострими кінцями шпильок у напрямку від себе; при ручному шитті не брати нитку довше, ніж 80-90 см.

Вимоги безпеки під час роботи з ножицями: тримати ножиці у визначеному місці; під час роботи уважно стежити за напрямком різця (леза); під час роботи не тримати ножиці лезом угору; не працювати тупими ножицями; не різати ножицями на ходу; не наближатися до товариша під час різання; передавати товаришеві закриті ножиці кільцями вгору (вперед).

Вимоги безпеки після завершення роботи: ножиці скласти у спеціально відведене місце; голки здати для зберігання викладачу; привести у порядок своє робоче місце.

Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях включають у себе поранення рук чи інших частин тіла негайно припинити роботу і повідомити викладача. Тому викладач зобов'язаний надати студентові першу медичну допомогу, а у разі потреби викликати фахівців швидкої медичної допомоги за телефоном 103 [1].

Правила безпечної праці при розкроюванні деталей українського костюма: робоче місце треба організувати так, щоб виключити будь-яку можливість одержання травми; робота несправними інструментами заборонена; виконувати роботу потрібно у спецодязі (халат чи фартух, волосся під хустинкою); шпильки для приколювання зберігати у спеціальній коробці. Знати їх кількість; ножиці зберігати у спеціально

відведеному місці, або у чохлі; приколюючи викрійку до тканини, вістря шпильок спрямувати в один бік, у напрямку від себе; ножиці у неробочому стані зберігати зі стуленими лезами, під час роботи не класти на тканину; при розкроюванні не можна піднімати тканину. Її слід притримувати долонею лівої руки на відстані від ножиць. Ножиці при розкроюванні мають торкатися стола; передавати ножиці кільцями вперед, зі стуленими лезами; під час роботи не тримати ножиці лезом вгору; не підходити до товариша під час різання; не використовувати ножиці на ходу; під час різання не слід дуже низько нахилитися, слідкувати за поставою; після закінчення роботи прибрати своє робоче місце.

Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги під час виконання ручних швейних робіт: вишивати й шити треба сидячи на стільці зі спинкою. Сидіти потрібно прямо, не сутулячись; освітлення має бути хорошим, бажано природним. Під час вишивання правою рукою світло повинно падати зліва на робоче місце, лівою рукою – справа. Через кожну годину вишивання чи шиття необхідно робити відпочинок для очей на 5-10 хв. Під час відпочинку очі перевести на виріб, що має спокійне забарвлення. Корисно також використати цей час на виконання гімнастики для м'язів очей; перед виконанням ручних швейних робіт треба ретельно вимити руки, щоб не забруднити тканину; інструменти і пристосування зберігати у спеціальній скриньці чи ящику. Під час виконання ручних робіт скриньку з інструментами та пристосуваннями класти на стіл праворуч від тканини; голкою працювати обережно. Не підносити голку близько до обличчя; після роботи голку й шпильки зберігати тільки в гольниці або покласти у спеціальну коробку. Не залишати голку без нитки. Забороняється зберігати голку, вколюючи її в одяг; ножиці на робочий стіл класти із зімкненими лезами, направленими від себе; на робочому місці слід дотримуватися чистоти й порядку [4].

Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги під час виконання машинних швейних робіт: світло на оздоблювальний виріб має падати зліва або спереду машини; для роботи використовувати стілець, який відповідає зросту працюючого і висоті столу; сідати треба на всій поверхні стільця, на відстані 10...15 см від краю столу; волосся заховати під косинку, рукава одягу застебнути; прибрати з столу машини сторонні предмети; не нахилитися близько до рухомих частин машини; не тягнути тканину й не підштовхувати її під лапку під час шиття; стежити за правильним положенням рук; під час заправлення нитки в машину, знімати ноги з педалі [3].

До початку виготовлення українського костюма потрібно прибрати волосся під косинку, одягнути спецодяг. Кінці косинки і одягу не повинні звисати; прибрати з платформи сторонні предмети, підготувати машину до роботи; перевірити, чи міцно закріплені голка і лапка; світло на оздоблювальний виріб має падати зліва або спереду машини; для роботи використовувати стілець, який відповідає зросту працюючого і висоті столу; важіль ниткопритягувача та голка повинні знаходитися у верхньому положенні; заправити машину нитками (ноги повинні стояти на підлозі, а не на педалі!). Перш, ніж встановити голку і шпульний ковпачок, зняти ноги з педалі, голку підняти вгору; переконатися у відсутності шпильок або голок на лінії шва у виробі.

Під час виконання роботи потрібно стежити за робочою позою; не нахилитися близько до рухомих частин машини; сідати треба на всій поверхні стільця, на відстані 10...15 см від краю столу; стежити за положенням обох рук, не тримати їх близько до голки; потовщені місця прошивати на знижених оборотах; не надягати і не притримувати ремінь рукою під час роботи; знімати ремінь з пускового колеса тільки при повній зупинці машини і за допомогою відведення, знявши ногу з педалі; під час заправки ниток не тримати ноги на пусковій педалі.

Після закінчення роботи слід прибрати ноги з педалі; зняти ремінь з приводного колеса, почистити і змазати машину; опустити лапку, підклавши під неї шматочок

тканини і перевести голку в нижнє положення, щоб лапка не тиснула на зуби двигуна тканини; прибрати своє робоче місце.

Закінчивши ручні та машинні роботи, при виготовленні українського костюма, потрібно провести волого-теплову обробку, при цьому, дотримуючись *правил безпечної роботи електричною праскою*: при ввімкненні і вимкненні брати вилку тільки сухими руками; стежити, щоб шнур не торкався праски; тримати праску тільки за ручку; ставити праску лише на підставку; не залишати без догляду ввімкнену праску, а також не ставити гарячу праску на тканину; після закінчення роботи праску прибрати у певне місце лише після її охолодження.

Отже, дотримання техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог при виготовленні українського костюма, дає можливість студентам отримати бажаний результат, і найголовніше – забезпечити належні умови, які впливають на їх здоров'я.

Список використаної літератури

1. Вимоги безпеки щодо організації робочих місць [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buklib.net/books/31185/> (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.
2. Гогіташвілі Г.Г. Основи охорони праці: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.Г. Гогіташвілі, В. М. Лапін. – вид.2-ге, стер. – Л.: Нов.світ-2000, 2005. – 230 с.
3. З охорони праці при роботі на швейній машині [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studopedia.com.ua/1_126499_z-ohoroni-pratsi-pri-roboti-na-shveyniy-mashini.html (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.
4. Правила безпечної праці при виконанні ручних швейних робіт[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://studopedia.org/5-13439.html> (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.
5. Ткачук К.Н. Охорона праці та промислова безпека: навч. посібн. / К.Н. Ткачук, В.В. Зацарний, Р.В. Сабарно та ін.. – К.: Лібра, 2010. – С. 560

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Шовкова А.О.
м. Полтава

Анотаці. У статті розглядається питання формування культури безпеки життєдіяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів як актуальне завдання професійної діяльності вчителя.

Ключові слова: культура безпеки життєдіяльності, професійно-технічні навчальні заклади

Згідно з законом України «Про освіту», Національною Доктриною розвитку освіти в Україні, Концепцією виховання дітей і молоді в національній системі освіти та інших державних нормативних документів одним із завдань, які ставляться перед сучасним педагогом є формування безпечної поведінки підростаючого покоління, навичок дій в небезпечних ситуаціях різного походження, стійких мотивацій на необхідність безпечної життєдіяльності та здорового способу життя. Реалізація даного завдання неможлива без формування культури безпеки життєдіяльності учнів.

Питання формування культури безпеки життєдіяльності широко розглянуто в науковій літературі. Загальні проблеми культури безпечної життєдіяльності розглядаються в працях В. Ананчука, А. Василенко, Б. Григор'єва, В. Деркача,